GLAS umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 234

ISSN 1849-7837 // Zagreb, lipanj 2016. // Godina XXII.

U OVOM BROJU:

VLADA TRAŽI IZMJENE ZDRAVSTVENIH ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Kako zakinuti pacijenta na 101 način!?

Vodič HZZO-a

info.HZMO

UVODNA RIJEČ

Hod za preživljavanje

Piše: Jasna A. Petrović

U subotu, 21. svibnja 2016., održan je prvi Nacionalni Hod za život. Pod geslom „Za život, obitelj i Hrvatsku" hodalo se od Trga kralja Tomislava do Trga bana Jelačića. Bilo ih je oko deset tisuća, a na čelu ove retro ekipe hodile su Željka Markić i Sanja Orešković, obje vrlo dobro stojeće gospođe u godinama. "Ovim miroljubivim hodom želimo izraziti optimizam i svratiti pozornost na dostojanstvo i vrijednost svakog ljudskog života od začeća do prirodne smrti te potrebu da država konkretnim društvenim i ekonomskim mjerama podupire djecu, žene i muškarce koji žele biti roditelji", zborila je Markić.

„Svaka razborita osoba podupire život nad smrću", poučavala je gđa. (bivša) premijerka. Dok su prijetvorne gospođe prikrivale stvarni cilj hodanja po Zagrebu, gospodin John Vice Batarelo, samozvani katolički ajatolah, otvoreno je rekao: „Išli smo braniti život i ovo je početak senzibiliziranja hrvatske javnosti za prljavu tajnu da 3 tisuće djece nestane u našim bolnicama zbog tog jednog zakona". Tako je hod za život postao hod za povratak ilegalnih pobačaja na kuhinjskim stolovima i u šupama. Hod za zabrane, prijetnje, kazne, istrage, optužbe.

Onda je 1. lipnja 2016. održano okupljanje na poziv Inicijative „Hrvatska može bolje", a samo na središnjem trgu u Zagrebu okupilo se 50.000 osoba, koje su tražile nemiješanje politike u obrazovanje i početak primjene cjelovite kurikularne reforme. Bio je to skup tihe civilizirane hrvatske većine, one koja se okupila na nadstranačkom pitanju, da bi poslala jasnu političku poruku protiv mraka i podjela.

Mnogi ne znaju što znači kurikulum, no pogled u latinski rječnik kaže da je to - hod, hod kroz obuku. Eto, dakle, dva hoda u desetak dana. I jedan i drugi se pozivaju na život; prvi na život od začeća, a drugi na život kroz obrazovanje. Na ovom drugom hodu mladić se popeo na binu i rekao: „Ja sam Karlo, ja sam učenik. Molim vas nemojte me otjerati iz moje domovine Hrvatske. Učenici ove zemlje više ne žele biti dio lošeg eksperimenta nemoćnih politika i ne žele biti dio neodgovornosti političkih elita"

I upravo tu, u riječima Karla, prestaje život i počinje preživljavanje. No, izgledi ljudske rase za preživljavanje su bili značajno bolji kada smo bili bespomoćni protiv zvijeri, nego danas kada smo bespomoćni protiv nas samih. A civilizacija se razlikuje od divljine utoliko što u njoj najjači ne zadržavaju cijeli plijen, nego ga posredstvom društvenih mehanizama dijele sa slabijima. No, Hrvatska je postala zemlja bogate manjine i siromašne većine, a nijedno društvo ne može rasti i biti sretno ukoliko njegov veći dio čine ljudi koji su siromašni i jadni; ako im se u zamjenu za nadu, nudi mržnja i agresija.

Zato su aktivisti Sindikata umirovljenika Hrvatske bili na glavnim trgovima Zagreba i drugih gradova. Tamo su udružili svoju nadu s Hrvatskom koja može bolje. Jer im je dosta bijede i poniženja, društvene marginalizacije i ravnodušnosti. Jer im je dosta očaja njihove djece, i jer su uvjereni kako je došlo vrijeme da im barem unuci nauče kako se misli, a ne što se misli.

Bili su na trgovima na kojima je nada plesala i bez muzike.

HRVATSKA MORA BOLJE: Aktivisti Sindikata umirovljenika Hrvatske sudjelovali su na prosvjedima. Bake i djedovi pjevali su s unucima

Ne možete mijenjati zdravstvene zakone bez umirovljenika!

Matica umirovljenika Hrvatske i Sindikat umirovljenika Hrvatske, udruge koje okupljaju oko 300.000 umirovljenika diljem Hrvatske, uputile su 25. svibnja javno priopćenje kojim zahtijevaju da Hrvatski sabor odbije hitnu proceduru za izmjenu Zakona o zdravstvenom osiguranju i Zakona o zdravstvenoj zaštiti, jer nacrti izmjena nisu prethodno upućeni na Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe kao savjetodavno tijelo pri Vladi Republike Hrvatske.

U prethodnim mandatima Vlade Republike Hrvatske utvrđen je temeljni zadatak Nacionalnog vijeća da razmatra i daje svoje prethodno mišljenje o svim zakonima i propisima koji su od interesa za umirovljenike i starije osobe, a zdravstveni zakoni to neosporno jesu. Međutim, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava do sada nije sazvalo sjednicu Nacionalnog vijeća, iako je tekst novog sporazuma usuglašen, te su imenovani članovi tog tijela. Očito je riječ o izbjegavanju otvaranja prostora za aktivno sudjelovanje u procesima odlučivanja predstavnika 1,2 milijuna umirovljenika i starijih osoba, čime se od strane Vlade zaobilaze vrijedne demokratske tekovine i uhodani model dijaloga kao dio temeljnih načela aktivnog starenja Europske unije, piše u priopćenju.

Matica i Sindikat umirovljenika upozoravaju uvažene zastupnike u Hrvatskom saboru da im je dužnost zaustaviti jednostrano postupanje Vlade RH, te izigravanje demokratskih procedura uvriježenih u zajednici europskih zemalja, osobito stoga što time čine štetu najranjivijim skupinama stanovništva, siromašnim starijim osobama, ali i ugledu Hrvatske.

O takvim načinima djelovanja Vlade RH, nakon polugodišnje strpljivosti, Matica i Sindikat umirovljenika će izvijestiti svoje europske asocijacije AGE i FERPA u Bruxellesu, te pozvati članstvo i javnost na potrebne aktivnosti.

U priopćenju zaključuju kako Vlada RH postupa nepripremljeno i bez obrazloženih i argumentiranih stajališta, i to na štetu svih korisnika zdravstvene zaštite. Hrvatski umirovljenici i starije osobe, upravo stoga što su na vrhu europske ljestvice siromašnih, bit će dodatno ugroženi, a smrtnost te dobne skupine će porasti. Umjesto da razradi kvalitetnu reformu javne nabave u zdravstvu i institucionalnog sustava, Vlada RH traži da teret snose najugroženiji.

U naknadnim razgovorima s Ministarstvom rada i mirovinskog sustava saznajemo kako Nacionalno vijeće nije profunkcioniralo jer je Ministarstvo zdravlja tek prije par dana imenovalo svog predstavnika, a Ministarstvo financija još nije dostavilo potrebno ime. Tako se odugovlači, a demokracija je na koljenima. Koga briga za 1,2 milijuna stanovnika i njihov glas na predstojećim izborima.

Kronologija odugovlačenja: Uskoro Nacionalno vijeće!

Umirovljeničke udruge su u borbi za Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe više puta doživjele ignoriranje od strane premijera Tihomira Oreškovića, ministrice rada Nade Šikić i njezinog pomoćnika Marinka Papuge. Ovdje donosimo dio prepiske s vladajućima, koja je započela još u veljači ove godine. Naivno smo vjerovali da će doći do hitne obnove Sporazuma o Nacionalnom vijeću, da će se Vijeće konstituirati i brzo izabrati predstavnici Vlade, da će se Nacionalno vijeće već sastajati punom parom, i to prije ijednog zakona koji bi bio upućen u proceduru…No, bili smo u zabludi…

11.2. SUH i Matica umirovljenika Hrvatske (MUH) upućuju pismo predsjedniku Vlade RH Tihomiru Oreškoviću, u kojem mu predlažu hitno donošenje odluke o produženju postojećeg mandata Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe kao savjetodavnog tijela pri Vladi RH.

18.2. 26.000 potpisa na Peticiji protiv siromaštva starijih osoba uručeno je ministrici Šikić, koja daje čvrsto obećanje da će joj osnivanje novog Nacionalnog vijeća biti prioritet.

2.3. Šaljemo ministrici Šikić dopis u kojem joj predlažemo da se što hitnije organizira sastanak barem predsjednika i potpredsjednika bivšeg Nacionalnog vijeća, kako bi se utvrdilo rokove, jer je se inače umirovljenici neće moći očitovati o interesnim pitanjima.

4.4. U pismu ministrici Šikić traži se da što prije izvijesti SUH i MUH kada će se konačno produljiti mandat starog ili osnovati novo Nacionalno vijeće.

25.5. Upućeno je priopćenje medijima kako se ne može mijenjati zakone bez umirovljenika, a za to im je potrebno Nacionalno vijeće. SUH i MUH zahtijevaju da Hrvatski sabor odbije hitnu proceduru za izmjene Zakona o zdravstvenom osiguranju i Zakona o zdravstvenoj zaštiti jer nacrti zakona nisu prethodno raspravljeni na Nacionalnom vijeću.

30.5. Sindikat i Matica umirovljenika šalju premijeru Oreškoviću i ministrici Šikić e-mail u kojem ih upozoravaju da nakon brojnih obećanja i zavlačenja još uvijek nije obnovljeno Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe.

1.6. Bivši predsjednik Nacionalnog vijeća Ante Gavranović uputio je e-mail poruku zamjeniku ministrice Marinku Papugi, izražavajući razočaranje što formiranje Nacionalnog vijeća ide znatno sporije od očekivanog. Upozorava da se u međuvremenu donose zakoni u zdravstvu i socijalnoj skrbi - bez umirovljenika.

3.6. Iz Ministarstva rada konačno stiže odgovor kako se potpisivanje Sporazuma o Nacionalnom vijeću odužilo zbog primjedbi na tekst Sporazuma, a najviše zbog odugovlačenja u davanju imena predstavnika iz Ministarstva financija. Izvješćuju kako je upravo tog dana konačni tekst dostavljen Vladi na konačno mišljenje.

VLADA TRAŽI IZMJENE ZDRAVSTVENIH ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Kako zakinuti pacijenta na 101 način

Vlada je 25. svibnja 2016. parlamentu na raspravu i usvajanje uputila izmjene Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju te Zakona o zdravstvenoj zaštiti, i to po hitnom postupku, naglasivši kako je završena javna rasprava pa tu reformu treba hitno provesti. Ako niste primijetili, ministru Nakiću je izrastao veliki šiljati nos, jer mu laganje ne predstavlja nikakav problem. Javna rasprava nije provedena, osim ako svoje intervjue i izjave medijima ne smatra raspravom.

Umirovljeničke udruge koje zastupaju interese 1,2 milijuna starijih osoba, Matica i Sindikat umirovljenika, u više su se navrata javno usprotivile Nakićevoj reformi, press konferencijom i priopćenjima, a najposlije su 30. svibnja uputile žurnu e-mail poruku premijeru Oreškoviću i ministrici Šikić, upozoravajući kako ni nakon brojnih obećanja i zavlačenja, još nije obnovljeno Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe, kao uhodani model dijaloga i savjetovanja o svim strategijama, politikama i propisima prije no što budu od strane Vlade RH upućeni u saborsku proceduru. Posebnim dopisom u Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, nadležno za uspostavu i kanaliziranje dijaloga s umirovljeničkim udrugama, ponovno se obratio i Ante Gavranović, predsjednik bivšeg Nacionalnog vijeća. Umirovljenici nisu dobili na očitovanje predložene zakone, već su zaobiđeni.

Ministar Nakić valjda misli kako su za zdravstvenu reformu zaduženi samo pružatelji usluga, prvenstveno liječnici i zdravstveni kadrovi, pa apsolutno ignorira korisnike i one koji financiraju zdravstvo doprinosima. Tako su i dvije najveće sindikalne središnjice, SSSH i NHS, naprosto zaobiđene, jer boli kapa ministra što su se oni usprotivili takvim zdravstvenim reformama na prethodnoj raspravi na Gospodarsko-socijalnom vijeću.

Reži prava, diži cijene

Prvim zakonskim izmjenama Banski dvori predlažu povećanje maksimalnog iznosa sudjelovanja osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite sa 60,13 posto proračunske osnovice na 90,20 posto proračunske osnovice. To znači da se za osobe koje nemaju dopunsko zdravstveno osiguranje maksimalni iznos participacije za bolničko liječenje povećava s dvije na tri tisuće kuna, objašnjava ministar zdravlja Dario Nakić. Ako nemate dopunsko, plaćat ćete participaciju koja je povećana za 50 posto!

I službeno, više nećete smjeti zvati hitnu, jer će vas prvo telefonski ispitati operater, a zatim, ako dođete na hitnu prije no što ste otišli svom liječniku opće prakse i on vam da uputnicu, trijažu će obaviti medicinska sestra, koja treba odlučiti da li ćete biti primljeni ili nećete. Ako i dalje inzistirate da vas prime, morate u džepu imati 150 kuna. I onda vas konačno pregleda liječnik, pa ako dobijete kakvu injekciju, smatrat će se da ste samo polovično nepotrebno došli, te ćete platiti 75 kuna. Ludilo, zar ne?!

Predsjednica Sindikata medicinskih sestara Anica Prašnjak ističe da medicinske sestre ne mogu preuzeti ulogu liječnika jer su educirane za zdravstvenu njegu bolesnika, a ovom najavljenom reformom je predviđeno da medicinske sestre obavljaju trijažu pacijenta i „nehitne" pacijente preusmjeravaju obiteljskim liječnicima.

Medicinske sestre ne mogu preuzeti toliku odgovornost te će stoga biti teško provesti takvu reorganizaciju. Koliko će takvih „nehitnih" pacijenata preminuti?

Protiv skupih lijekova

Nakić planira smanjiti i dostupnost skupih lijekova pa će formirati povjerenstvo u HZZO-u samo za skupe lijekove, jer „sada imamo povjerenstva u bolnicama koja će predlagati liječenje, ali za dio lijekova zeleno će svjetlo morati dati i povjerenstvo HZZO-a u kojem će biti stručnjaci", veli taj umotvorac, kojem je zdravstvenu reformu ubijanja javnog zdravstva osmislila osiguravajuća privatna tvrtka.

U duhu privatnih interesa osiguravateljske i financijske industrije, Nakić tvrdi da cilj nije ubiranje dodatnih prihoda, već „da oni koji su zbilja ugroženi imaju mogućnost i pravo na vrijeme dobiti kvalitetnu zdravstvenu zaštitu". A ta zaštita znači da ćete dobiti npr. novi kuk od gipsa, a oni koji imaju novaca, potegnut će do Švicarske po kuk od titana. Tako je govorio Nakić.

I još: „Naš cilj nije ubiranje dodatnih prihoda od naših osiguranika već da ljudi dobiju pravodobnu zdravstvenu zaštitu i da se sustav ne zloupotrebljava. Povećat ćemo broj timova hitne medicinske službe za 19 u dijelovima Hrvatske koji su manje razvijeni i iz kojih imamo veliko iseljavanje stanovništva", kaže ministar i pita siromašnog umirovljenika zar on doista ne želi biti solidaran s potrebitima?

Kažnjavanje „neopravdanih" pacijenata

Reducirati broj nehitnih pacijenata na hitnim bolničkim prijemima pomoću naplate »neopravdanog« pregleda u zapadnim su državama pokušali odavno, ali se pokazalo da takav model nije optimalno rješenje. Studije provedene u SAD-u pokazale su da je značajan udio pacijenata na hitnom prijemu procijenjen kao »nehitni«, i otpušten s dijagnozom koja se može riješiti kod obiteljskog liječnika, iako im je zapravo trebala trenutna medicinska pomoć ili čak hospitalizacija. Boli kapa Nakića, on je popio svo znanje dok je bio loš ravnatelj zadarske bolnice.

Kako, dakle, prihvatiti mjere kojima se kroz zdravstveni sustav ima za cilj zavući ruke u džepove hrvatskih građana, pogotovo onih siromašnijih i starijih. Preostat će da će oni koji mogu platiti svoje liječenje imati šanse biti zdravi, a oni koji neće moći platiti, morat će se pomiriti s time da im jedino Bog može pomoći. To nije i ne može biti cilj zdravstvene reforme

Kada se poskupljuje participacija, izravno se prisiljava sve veći broj ljudi da se upisuju u dopunsko zdravstveno osiguranje, koje će pri tome poskupjeti za 19 kuna. Privatni osiguravatelji, koji i stoje iza ove priče, za mlade ljude će ponuditi jeftinije police od HZZO-ovih.

U tim uvjetima će se stariji osiguravati više-manje u državnom sustavu i bit će prisiljeni plaćati skuplje police, a mladi će bježati prema jeftinijem, što će povratno biti udar na taj isti sustav koji će u nastavku morati dalje poskupljivati. Nakić već najavljuje da će dio dopunskog osiguranja preusmjeriti u obvezno osiguranje, a na kraju će se država i izmaknuti iz dopunskog osiguranja i sve će biti privatizirano. *(Jasna A. Petrović)*

ZAUSTAVIMO ZLOUPOTREBU STARIJIH OSOBA

Kako spasiti žrtve predatora

Radionice u Zagrebu osposobile 40 aktivista za borbu protiv grabeža nad imovinom starijih osoba

Projekt „Sigurnost u trećoj dobi: Kako izbjeći rizike pri raspolaganju imovinom", koji Sindikat umirovljenika Hrvatske provodi od listopada 2015. do rujna 2016. u suradnji s Hrvatskim pravnim centrom (HPC), uspješno se nastavlja kroz radionice po svim većim gradovima Hrvatske. U ovaj projekt, kojem je cilj spriječiti zlouporabu starijih osoba, uključeni su i Gradsko društvo Crvenog križa Zagreb, Centar za socijalnu skrb Zagreb i udruga Radio mreža, a financira ga Ministarstvo socijalne politike i mladih.

Nakon odlično odrađenih radionica u Puli 21. travnja i Splitu 28. travnja 2016., na red su stigli Zagreb i Zagrebačka županija, za koje su održane čak dvije radionice - 17. i 24. svibnja. Obje edukativne radionice su, kao i prethodne, većim dijelom namijenjene aktivistima SUH-a te osobama koje imaju savjetodavnu ulogu i pomažu umirovljenicima i starijim osobama u izbjegavanju rizika ili „popravljanju štete" nastale pri potpisivanju ugovora o uzdržavanju ili drugim načinima prijenosa imovine.

Obveze davatelja uzdržavanja

Na prvoj radionici u Zagrebu, održanoj u Gradskom društvu Crvenog križa Zagreb u Sigetu, sudjelovao je 21 sudionik: predstavnici Centra za socijalnu skrb Zagreb, Sindikata umirovljenika Hrvatske i Gradskog društva Crvenog križa Zagreb. Edukaciju, koja se sastojala od teoretskog dijela i praktičnih vježbi, održala je Olga Jelčić, dipl. iur., sutkinja Vrhovnog suda u mirovini.

Na radionici se vrlo temeljito i konkretno govorilo o raspolaganju imovinom, posebice sklapanju ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, ugovora o ustupu i raspodjeli imovine, te oporuci. Iako su ove pravne forme regulirane zakonima, u praksi je izuzetno važno kako su one sastavljene, te koje su obaveze i prava navedeni u ugovorima za obje ugovorne strane, kako ne bi došlo do ekonomske zlouporabe osoba treće životne dobi.

Polaznici edukativne radionice, većinom aktivisti SUH-a, imat će značajnu ulogu u distribuciji informacija i materijala širokom krugu krajnjih korisnika - osoba treće dobi, kojima su potrebni pravni savjeti i zaštita, kako ne bi ostali prevareni od strane davatelja usluga s kojima su potpisali ugovor o uzdržavanju.

Spašavanje potencijalnih žrtava

Druga je radionica održana 24. svibnja 2016. godine u Radničkom domu u Zagrebu. Domaćin je bilo Povjereništvo SUH-a Zagreb, a sudjelovalo je 10 predstavnika podružnica SUH-a iz Grada Zagreba i Zagrebačke županije, 10 stručnih radnika i radnica iz Centra za socijalnu skrb i predstavnik Gradskog društva Crvenog križa Zagreb.

Predavanje sutkinje u miru Olge Jelčić o zakonskom uređenju pojedinih instituta raspolaganja imovinom, s naglaskom na pravnim mehanizmima za prevenciju rizika, približilo je sudionicima zakone i primjere iz prakse, a potom su brojni od njih iznijeli svoja iskustva te postavljali brojna pitanja. Praktični dio edukacije sastojao se od studije slučaja, to jest, zajedničke obrade hipotetskog slučaja. Da je radionica bila uspješna, potvrdili su sudionici svojim ocjenama u evaluacijskom upitniku na kraju radionica, ocijenivši obje s odličnom ocjenom. Projekt završava radionicom u Slavonskom Brodu 7. lipnja. (*M. Šubarić Mahmuljin*)

SLUČAJ KARLOBAG: Što kada primatelj uzdržavanja umre?

Na ekstreman slučaj zlouporabe SUH je kroz napise u Glasu umirovljenika upozorio hrvatsku javnost i Pučku pravobraniteljicu Loru Vidović, koja ga je uvrstila u svoje Izvješće za 2015. godinu.

Riječ je o gospodinu iz Karlobaga koji nije imao potomaka, ali je imao nećaka u Njemačkoj koji je ga je financijski pomagao nakon smrti svoga oca koji je s njim živio. Kad je čovjek zbog moždanog udara završio u bolnici, nećak je prihvatio činjenicu da on ne želi ići u dom i preko interneta je našao obrt za njegu. S njegovateljicom je dogovorena plaća za njene usluge, kao i svota za troškove domaćinstva i prehrane. Napravljen je i trajni nalog kojim joj je uplaćivan novac. Međutim, prijatelje koji su ga željeli posjetiti u rujnu, ona nije pustila u kuću.

Utvrdilo se da je starca, koji je u međuvremenu slomio zdjelicu i oslabio 20 kilograma, plaćena njegovateljica odvezla do javnog bilježnika u Gospiću gdje se na dokument o doživotnom uzdržavanju potpisao palcem, iako je pismen. SUH je alarmirao razne institucije, policiju i Ministarstvo socijalne politike. Došao je nećak, čovjek je u pratnji policije smješten u bolnicu, spašen mu je život i podnesene su prijave. Nažalost, čovjek je u međuvremenu umro.

U Izvješću pučke pravobraniteljice za 2015. godinu, piše kako su u karlobaškom slučaju predložili provođenje upravnog nadzora nad Centrom za socijalnu skrb, jer nisu poduzete metode stručnog rada radi zaštite starije osobe s teškim kognitivnim oštećenjem, koja je sklopila ugovor o doživotnom uzdržavanju. Nadzorno tijelo je utvrdilo da stručni radnik Centra nije kvalitetno pružio socijalnu uslugu savjetovanja i pomaganja, jer nije pažljivo sagledao socijalno-zaštitne potrebe u kojima se osoba nalazila.

Iako je Centar zaprimio prijave da ona ne ispunjava obveze kao davateljica uzdržavanja, primatelju uzdržavanja je imenovan poseban skrbnik samo radi smještaja u odgovarajuću ustanovu, ali mu nije dana ovlast pokretanja sudskog postupka radi raskida tog ugovora, zbog čega je isti ostao na snazi, a štićenik je u međuvremenu umro.

Stoga Pučka pravobraniteljica predlaže da bi trebalo zabraniti sklapanje ugovora o doživotnom/dosmrtnom uzdržavanju između starijih i nemoćnih s pružateljima socijalnih usluga, članovima njihovih obitelji te s osobama koje kod njih rade - stoji u Izvješću, u kojem se potom navode preporuke za Ministarstvo socijalne politike i mladih - da se uvede nadzor provedbe ugovora o doživotnom/dosmrtnom uzdržavanju. Uz to, od Ministarstva se traži da dopuni Zakon o socijalnoj skrbi odredbom kojom će se zabraniti sklapanje ugovora o dosmrtnom/doživotnom uzdržavanju svim pružateljima socijalnih usluga i članovima njihovih obitelji te osobama koje kod njih rade.

Preporuka Pravobraniteljice Ministarstvu pravosuđa jest da se u Zakonu o obveznim odnosima ugradi jače zaštitne mehanizme za primatelje uzdržavanja ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, a osobito uvođenje registra davatelja uzdržavanja. Upravo ove preporuke predlagao je SUH, koji će i dalje inzistirati na njihovom provođenju.

Umirovljenici na burzi - zašto ne?

Na Zavodu za zapošljavanje su šokirani - nemaju oni ništa s penzićima. Ali, ako zakon omogućava i potiče zapošljavanje umirovljenika, zašto nisu „ugrađeni" u sustav nezaposlenih?

Piše: Maja Šubarić Mahmuljin

Umirovljenici na tržištu rada našli su se nezavidnoj situaciji. Iako je novi Zakon o mirovinskom osiguranju od 1. siječnja 2014. godine uveo mogućnost zapošljavanja dijela umirovljenika do pola radnog vremena bez obustave isplate mirovine, izostale su popratne mjere. Vlada je dala mogućnost umirovljenicima da nastave raditi i po umirovljenju ili da se vrate na tržište rada, ali u tom procesu još uvijek ima mnogo nedostataka. Osim što je pravo na rad uz isplatu mirovine dano samo nekim kategorijama umirovljenika, Vlada nije donijela mjere aktivne politike zapošljavanja koje se odnose upravo na ovu ranjivu skupinu.

Poznato je da Hrvatska, kao i druge zemlje Europske unije, kroz svoje javne zavode za zapošljavanje ulaže u mjere aktivne politike zapošljavanja koje su namijenjene isključivo nezaposlenim osobama s otežanim pristupom tržištu rada kako bi im pomogli da se što lakše i brže vrate u svijet rada. Samo jedna aktualnih mjera, „Važno je iskustvo", odnosi se na osobe generacije 50+.

Evidencija za umirovljenike?

Dakle, novčane potpore za poslodavce koji zapošljavaju osobe iz generacije 50+ postoje, no što je s onima koji zapošljavaju osobe od 65+ godina? Vlada nije donijela niti jednu mjeru koja bi bila poticajna za poslodavce da zaposle jednog umirovljenika. Također, umirovljenici se ne mogu zapošljavati putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) jer, kako nam je rekla službenica zavoda, „oni rade samo s nezaposlenim osobama". Kako na HZZ-u ne postoji nikakva evidencija u koju se umirovljenici u potrazi za poslom mogu upisati, uputili su nas na Ministarstvo rada.

U ovakvim okolnostima pravo je čudo što se ipak stanovit broj umirovljenika uspio zaposliti.

Podaci HZMO-a za travanj 2016. godine govore da je do sada 2.434 umirovljenika zaposleno na pola radnog vremena. Od toga 2.220 se zaposlilo kod pravnih osoba, a 214 kod fizičkih osoba. Podaci pokazuju da se, kao i obično, više zapošljavaju muškarci. Njih je zaposleno 1.436, dok je žena samo 998. Najviše se umirovljenika, njih čak 608, ove godine zaposlilo u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima, u djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi zaposlilo ih se 396, a u trgovini 382. Slijede prerađivačka industrija, građevinarstvo i obrazovanje. Prosječna bruto mirovina korisnika starosne mirovine koji rade do polovice punog radnog vremena iznosila je 4.522,55 kuna.

Mogućnost zapošljavanja i zadržavanja mirovine prema zakonu još uvijek nemaju korisnici invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti, zatim korisnici obiteljske mirovine, te korisnici mirovine ostvarene prema posebnim propisima, kao što su zastupnici ili bivši politički zatvorenici.

I mirovina, i plaća

Dakle, sukladno starim socijalističkim propisima korisniku mirovine koji se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na mirovinsko osiguranje, isplata mirovine se obustavlja. Zadnje dvije i pol godine mirovina se iznimno ne obustavlja korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu i neposredno nakon ostvarene mirovine nastavi raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu, te korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena.

Nadalje, pravo na rad bez ustege pripada korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad, ostvarene prema prijašnjem Zakonu o mirovinskom osiguranju, korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti te korisniku koji obavlja sezonske poslove u poljoprivredi prema propisima o poticanju zapošljavanja i drugim propisima kojima je ovo pitanje uređeno na drugačiji način, kojima je izričito određeno da se isplata mirovine ne obustavlja...

Razlika bez razloga

Važan je i podatak da umirovljenik koji navrši najmanje jednu godinu staža osiguranja stječe pravo na ponovno određivanje mirovine. Isto pravo ima i korisnik starosne mirovine koji nastavi raditi ili se zaposli do polovice punog radnog vremena.

Nadalje, korisnici mirovina mogu raditi prema ugovoru o djelu ili ugovoru o autorskom honoraru i primati mirovinu. Za poslodavce je stimulativno sklapanje ugovora o djelu s korisnicima mirovina jer osim poreza na dohodak i prireza ne plaćaju doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Evo jedinog poticaja poslodavcima!

Sindikat umirovljenika je prije dvije godine podnio zahtjev za ocjenu ustavnosti mirovinskog zakona kojim se diskriminira prijevremene starosne umirovljenike, jer se njima, za slučaj zapošljavanja, obustavlja mirovina. Takva diskriminacija nije prepoznata od strane Ustavnog suda. Stoga SUH, ugledom na praksu u drugim europskim zemljama, predlaže ne samo proširenje prava na zapošljavanje na sve kategorije umirovljenika, no i uz mogućnost ograničenja limita mjesečnih primanja npr. do prosječne plaće mjesečno.

K tome, ako je Vlada već donijela odluku da se umirovljenici mogu zaposliti, zašto ih nije „ugradila" u javni institucionalni sustav zapošljavanja?

Kome da se obrate umirovljenici u potrazi za poslom? Zašto se radi razlika između umirovljenika i drugih osoba koje traže posao? SUH traži od Vlade da, ako je već stavila mogućnost umirovljenicima da se zaposle, preuzme svoju obvezu - uvede institucionalno aktivne mjere za zapošljavanje umirovljenika i omogući im da budu u evidenciji nezaposlenih na burzi.

hzmo HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Zagreb, lipanj 2016., godina IX., br. 6

Rad i mirovina

Prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju, korisniku mirovine koji se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na mirovinsko osiguranje isplata mirovine se obustavlja, osim u slučaju ostvarivanja drugog dohotka (prema propisima o porezu na dohodak).

Iznimke od navedenog su korisnici: starosne mirovine, invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad (potpuni gubitak radne sposobnosti), obiteljske mirovine (osim korisnika - djece na redovitom školovanju), invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad (djelomični gubitak radne sposobnosti) i korisnici koji obavljaju domaću radinost ili sporedno zanimanje ili su upisani u registar poreznih obveznika po osnovi obavljanja djelatnosti poljoprivrede i šumarstva i ostale djelatnosti, kojima se za vrijeme obavljanja tih djelatnosti ne obustavlja isplata mirovine.

Korisnici starosne mirovine (ostvarene prema općem propisu) ne gube pravo na mirovinu niti im se obustavlja isplata mirovine ako se zaposle i rade do polovice punog radnog vremena.

Korisnici mirovine (starosne, invalidske ili obiteljske) mogu povremeno raditi prema ugovoru o djelu ili za autorski honorar, i to ne utječe ni na gubitak prava na mirovinu ni na prestanak isplate mirovine za vrijeme takvog rada. Dakle, mogu i dalje primati mirovinu i raditi prema ugovoru o djelu ili za autorski honorar. Korisnici mirovine su oslobođeni plaćanja doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje za honorare odnosno primitke od kojih se utvrđuje drugi dohodak koje ostvare.

Korisnicima invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad (djelomični gubitak radne sposobnosti) u slučaju zaposlenja ili obavljanja djelatnosti ne obustavlja se isplata mirovine, ali im se za vrijeme zaposlenja invalidska mirovina određuje u novoj (nižoj) svoti koju primaju dok su zaposleni.

Korisnici invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad (potpuni gubitak radne sposobnosti) mogu raditi i biti prijavljeni na obvezno mirovinsko osiguranje ali se isplata mirovine obustavlja i za njih je obvezan kontrolni pregled.

Korisnici mirovine ostvarene prema posebnim propisima nemaju pravo na isplatu mirovine za vrijeme zaposlenja te im se nakon stjecanja svojstva osiguranika obustavlja isplata mirovine.

Korisnicima obiteljske mirovine za vrijeme zaposlenja obustavlja se isplata mirovine. Propisano je da se članu obitelji, koji je u trenutku podnošenja zahtjeva i ostvarivanja prava na mirovinu zaposlen ili obavlja djelatnost na osnovi koje je osiguran, obiteljska mirovina isplaćuje od prvoga idućeg dana nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti.

Korisnici mirovine koji obavljaju djelatnost obrta, trgovca pojedinca i djelatnost slobodnog zanimanja i koji su, da bi obavljali tu djelatnost, odnosno zanimanje, upisani u odgovarajući registar (obrtni registar, sudski registar i sl. - poput odvjetnika, liječnika i dr.) dužni su prijaviti se na obvezno mirovinsko osiguranje, stječu svojstvo osiguranika te im se isplata mirovine obustavlja.

Podsjećamo – važno je znati

- Staž ostvaren u inozemstvu mora biti potvrđen od strane inozemnog nositelja u državama s kojima je sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju ili se primjenjuju uredbe EU-a o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti kako bi se zadovoljio uvjet staža potreban za stjecanje prava na mirovinu iz hrvatskog osiguranja.
- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje obvezan je dostavljati Poreznoj upravi, za isplaćena mirovinska primanja i doplatak za djecu, podatak o općini s porezne kartice - obrazac PK, ili iz sustava OIB-a pri dostavi podataka s jedinstvenog obrasca poreza, prireza i doprinosa (JOPPD). Pri obračunu prireza na porez od mirovinskih primanja, Zavod koristi podatak o općini prebivališta korisnika s porezne kartice - obrazac PK, dobivene od Porezne uprave ili iz OIB sustava, umjesto podatka iz svojih evidencija, pa se podaci o općini prebivališta korisnika mogu razlikovati. Ako korisnik ima prebivalište na području općine koja nije evidentirana na poreznoj kartici – obrazac PK, treba se obratiti Poreznoj upravi koja će izmijeniti podatak o općini i o tome obavijestiti Zavod.
- Pravo na privremenu invalidsku mirovinu može steći osiguranik - invalid rada koji je nakon profesionalne rehabilitacije pet godina (do 58. godine života) bio prijavljen u Zavodu za zapošljavanje i nije se uspio zaposliti na poslovima za koje je osposobljen (povremeni rad u trajanju od šest mjeseci ne smatra se prekidom nezaposlenosti). Visina privremene invalidske mirovine određuje se kao i naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije, ovisno o uzroku smanjene radne sposobnosti.
- Korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, nakon ispunjenih uvjeta za starosnu mirovinu, invalidska mirovina prevodi se, po službenoj dužnosti, u istoj svoti, na starosnu mirovinu.
- Na internetskim stranicama Zavoda u rubrici "Publikacije", objavljen je novi broj Statističkih informacija HZMO-a, broj 1/2016. (travanj 2016.).

KORISNICI MIROVINA - u svibnju 2016.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	503 035	2,475,89 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	11 816	3.393,96 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	86 577	2.160,27 kn
Prijevremena starosna mirovina	173 993	2.338,64 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	103	2.617,04 kn
Invalidska mirovina	133 161	1.845,35 kn
Obiteljska mirovina	229 482	1.880,99 kn
UKUPNO - ZOMO	**1 138 530**	**2,246.73 kn**
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS, OSO		
Ukupno	**13 888**	**3.481,38 kn**
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBDR		
Ukupno	**72 155**	**5.083,41 kn**
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Ukupno	**6 821**	**2.796,97 kn**
SVEUKUPNO	**1 231 031**	**2.429,96 kn**

PROSJEČNA MIROVINA (ZOMO) bez međun. ugovora - isplata u svibnju 2016. -	**Iznos u kunama**	**Njen udio u plaći za ožujak 2016.** (5.722 kn)
Prosječna mirovina za travanj 2016.	2.495,38 kn	43,61%
Prosječna ukupna starosna mirovina za travanj 2016.	2.746,58 kn	48,00%
Prosječna starosna mirovina za travanj 2016. s m. stažem od 40+ godina	4.139,75 kn	72,35%

Korisnici mirovina - muškarci (45,74%)	563 066
Korisnici mirovina - žene (54,26%)	667 965
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	**1 : 1,18**
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s m.stažem od 40+ godina u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	14,44%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s m. stažem od 40+ godina u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	19,59%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	70 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	**3.070.000.000 kn**

*Od obrade mirovina **za travanj 2016.** (isplata u svibnju 2016.) zbog nedostavljenog OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, NN br. 112/2013) obustavljena je isplata mirovine za 1 745 korisnika (31 korisnika mirovine s prebivalištem u RH i 1 714 u inozemstvu).*

Uređuje i grafički priprema:
Odjel za odnose s javnošću HZMO
A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U LIPNJU 2016.

Iz sadržaja:

- v. d. ravnatelja HZZO-a
- Osigurana sredstva za hitnu medicinsku pomoć
- Novi lijekovi na listama HZZO-a
- HZZO ugostio delegaciju zdravstvene administracije Republike Latvije
- Dodijeljene nagrade za najbolju infografiku

NOVOSTI U OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Mr.sc. Fedor Dorčić, dr. med. spec. imenovan vršiteljem dužnosti ravnatelja HZZO-a

Vlada Republike Hrvatske imenovala je **mr. sc. Fedora Dorčića, dr. med. specijalista medicine rada i sporta** do imenovanja ravnatelja temeljem postupka koji će biti proveden po objavljenom javnom natječaju.

Mr. sc. Fedor Dorčić, dr. med. spec. ima dugogodišnje iskustvo rada i upravljanja unutar HZZO-a; radio je kao rukovoditelj Područnog ureda HZZO-a u Rijeci, kao vršitelj dužnosti rukovoditelja Područnog ureda HZZO-a u Pazinu, vršitelj dužnosti voditelja Regionalnog ureda HZZO-a u Rijeci, kao kontrolor HZZO-a i član liječničkog povjerenstva te je stručna osoba s velikim poznavanjem svih procesa poslovanja HZZO-a.

Sjednica Upravnog vijeća HZZO-a

Redovna sjednica Upravnog vijeća HZZO-a održana je 1. lipnja 2016. godine, a od donesenih odluka izdvajamo nekoliko važnijih.

Osigurana sredstva za hitnu medicinsku pomoć

HZZO je osigurao sredstva za provođenje hitne medicinske pomoći ozlijeđenim i oboljelim osobama na državnim cestama tijekom turističke sezone, od lipnja do rujna 2016. godine.

Hitnu medicinu organizirat će županijski zavodi za javno zdravstvo.

U skladu s uputom Ministarstva zdravlja organizirat će se dodatni timovi hitne medicine za dežurstva na utvrđenim dionicama autocesta, državnih cesta te Jadranske magistrale na ukupno 17 punktova: Karlovac, Brinje, Lovinac, Skradin, Dugopolje, Zagvozd, Kutina, Lužanj, Županja, Delnice-Lučice, Pazin, Korenica, Tisno, Karlobag, Gračac, Novalja te na državnoj cesti na punktu Dubrovnik.

Na svim punktovima dežurstva će biti organizirana od 15. lipnja do 5. rujna, od 0 do 24 sata te od 9. rujna do 26. rujna vikendom od petka u 8 sati do ponedjeljka u 8 sati.

Na punktu Dubrovnik dežurstvo dodatnog tima bit će od 15. lipnja do 1. listopada 2016. godine od 0 do 24 sata.

Za organizaciju dodatnih timova hitne medicine osigurano je ukupno oko 7,5 milijuna kuna.

Novi lijekovi na listama HZZO-a

U redovnoj proceduri se na liste lijekova HZZO-a stavljaju novi lijekovi (8 na osnovnu listu i 6 na dopunsku listu), nove generičke i

kliničke paralele te novi oblici i/ili nova pakiranja već postojećih lijekova u listama (na osnovnu listu dodatna 34 lijeka u 50 pakiranja, a na dopunsku listu 5 lijekova u 14 pakiranja), mijenjaju se određeni podaci uz postojeće lijekove (a koji se odnose na promjenu imena lijeka, nositelja odobrenja za promet lijeka u Republici Hrvatskoj, cijene i slično), proširuju se indikacije za primjenu lijekova koji se već nalaze na listama lijekova HZZO-a te se promjenom režima izdavanja pripravaka za liječenje fenilketonurije, podizanjem preko recepta u ljekarni, olakšava dostupnost ove terapije oboljelim osiguranim osobama HZZO-a od te rijetke bolesti.

Na osnovnu listu lijekova HZZO-a stavljeno je 8 novih lijekova u 13 pakiranja.

Posebno ističemo adrenalinski autoinjektor, važan za samoliječenje u slučaju alergije na alergene, npr. ubode ili ugrize kukaca, hranu ili lijekove, koji trenutno spašava ljudske živote.

Osim njega tu je i novi pripravak ljudske plazme, zatim liposomalni doksorubicin za liječenje metastatskog karcinoma dojke, ceftazolan s tazobaktamom kao rezervni antibiotik, fusidatna kiselina za liječenje kožnih infekcija, folitropin alfa s lutropinom alfa za stimulaciju ovulacije, apremilast za liječenje psorijaze i psorijatičnog artritisa te sekukinumab za liječenje spondilitisa spondiloartritisa, psorijatičnog artritisa i psorijaze.

Na dopunsku listu lijekova HZZO-a stavljeno je 6 novih lijekova u 7 pakiranja.

Otilinijev bromid za liječenje sindroma iritabilnog crijeva, ciklopiroksolamin za liječenje gljivičnih infekcija kože, etinilestradiol s levonorgestrelom i etinilestradiol s dienogestom za supstitucijsku terapiju, acemetacin kao nesteroidni antireumatik i tiotropij bromid s olodaterol kloridom za liječenje KOPB-a.

Ovim načinom se uređuju određeni podaci u listama lijekova, a dodatno se, stavljanjem novih lijekova i novih pakiranja lijekova te proširenjem indikacija uz postojeće lijekove na listama lijekova HZZO-a, proširuje spektar lijekova koji se u okviru osiguranih sredstava mogu primjenjivati u liječenju osiguranih osoba HZZO-a.

Napominje se da će izmijenjene i dopunjene liste lijekova HZZO-a stupiti na snagu petnaestoga dana od dana njihove objave u „Narodnim novinama“.

HZZO ugostio delegaciju zdravstvene administracije Republike Latvije

HZZO je 2. lipnja 2016. godine ugostio delegaciju zdravstvene administracije Republike Latvije.

Uz Svjetsku banku i Udrugu poslodavaca u zdravstvu, jedan od domaćina osmočlanoj delegaciji Republike Latvije bio je i HZZO (slika dolje).

Nakon uvodne riječi v. d. ravnatelja HZZO, prezentacije o ulozi HZZO-a u hrvatskom zdravstvenom sustavu održali su: Jasenka Pap, dipl. iur., pomoćnica ravnatelja za pravne poslove (Prava i obveze iz Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju), Kristina Roginek, dipl. iur., rukovoditeljica Odjela za koordinaciju prava iz zdravstvenog osiguranja (Zdravstveno osiguranje i zdravstvene usluge u Europskoj uniji), Jelena Matuzović, dr. med. Iz Službe za lijekove Direkcije HZZO-a (Nacionalna politika lijekova i dvije liste lijekova), Morana Krušarovski, dipl. iur., rukovoditeljica Službe za pravne poslove dopunskog zdravstvenog osiguranja (Prava i obveze iz dopunskog zdravstvenog osiguranja), Ozren Pezo, dipl. ing. el., pomoćnik ravnatelja za informacijske tehnologije (Informatizacija zdravstva u

U skladu s uputom Ministarstva zdravlja organizirat će se dodatni timovi hitne medicine za dežurstva na utvrđenim dionicama autocesta, državnih cesta te Jadranske magistrale na ukupno 17 punktova

• • •

Na dopunsku listu lijekova HZZO-a stavljeno je 6 novih lijekova u 7 pakiranja

Ove je godine prvi put omogućeno besplatno i dobrovoljno cijepljenje protiv HPV-a. Besplatno cijepljenje omogućeno je za sve učenice i učenike prvih razreda srednje škola i za sve djevojke i mladiće te dobi koji ne idu u školu, ali i za sve djevojke i žene koje to žele

RH) te Maja Vajagić, dr. med. iz Službe za ugovaranje zdravstvene zaštite (Principi ugovaranja zdravstvene zaštite u RH), nakon čega su se sudionici zadržali u konstruktivnoj razmjeni iskustava.

Dodijeljene nagrade za najbolju infografiku u natječaju srednjih škola na temu „Cijepljenjem protiv raka - Cijepljenjem protiv HPV-a“

Ukupno 42 infografike iz više od 30 srednjih škola iz cijele Hrvatske stiglo je na adresu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo povodom nedavno raspisanog natječaja srednjih škola na temu „Cijepljenjem protiv raka - Cijepljenjem protiv HPV-a“.

Na dodijeli priznanja i nagrade koja se održala 30. svibnja u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, stručno povjerenstvo je kao najbolju izabralo infografiku pod nazivom „SMS“ Grafičke škole u Zagrebu. U uži izbor izabran je rad Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju u Splitu, pod nazivom „Prevencija HPV-a”, rad Medicinske škole Varaždin šaljivog i poučnog naziva “Oprez na svakom koraku, jer papiloma virus vreba u mraku” te rad Škole za medicinske sestre Vrapče u Zagrebu indikativnog naziva “Izađi iz mraka”. Svečanosti dodjele nagrade prisustvovali su učenici i učitelji mentori, članovi pobjedničkog tima i timova iz užeg izbora. Umjetnički predsjednik stručnog povjerenstva je Damir Hoyka.

U natječaj su uključeni Hrvatski zavod za javno zdravstvo kao nositelj te Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Agencija za odgoj i obrazovanje, Ured Svjetske zdravstvene organizacije i UNICEF-a u Republici Hrvatskoj, UN Tematska skupina za HIV/AIDS u Hrvatskoj (donacija fotoaparata kao nagrade pobjedničkoj školi) i Hrvatsko društvo za školsku i sveučilišnu medicinu HLZ-a.

Natječaj je osmišljen s ciljem podizanja svijesti učenica i učenika o infekciji humanim papilomavirusom (HPV) te besplatnom i dobrovoljnom cijepljenju protiv HPV-a. Ove je godine prvi put omogućeno besplatno i dobrovoljno cijepljenje protiv HPV-a u cijeloj zemlji. Besplatno cijepljenje omogućeno je za sve učenice i učenike prvih razreda srednje škola i za sve djevojke i mladiće te dobi koji ne idu u školu. Također je privremeno omogućeno besplatno cijepljenje za sve djevojke i žene koje to žele. Cijepiti se može kod nadležnih školskih liječnika. Ovo je prilika da mladi izraze svoju kreativnost, znanje i stavove o cijepljenju protiv HPV-a, te da upute poruke svojim vršnjacima i nama odraslima.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: v. d. ravnatelja mr. sc. Fedor Dorčić, dr. med. spec.
Urednice priloga: Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl.iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI
za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Neta - počasna doživotna predsjednica

Najveća podružnica SUH-a u Hrvatskoj, pulska podružnica, održala je 27. svibnja 2016. godine svoju redovnu i izbornu skupštinu. Riječ „najveća" jako obavezuje, ali iz izvješća o radu za proteklo razdoblje jasno proizlazi i zašto je najveća. Podružnica broji oko 3.000 članova, koji su organizirani u 15 ogranaka i to prema mjestu stanovanja ili prema bivšim radnim organizacijama. Niz aktivnosti koje Podružnica provodi privlači umirovljenike, jer u brojnim aktivnostima svi nađu nešto što ih interesira i motivira da budu članovi SUH-a.

Osim niza inicijativa za zaštitu prava i interesa umirovljenika, tu su i brojne aktivnosti kao što je provedba programa „Skrb za starije osobe", savjetodavni rad o mogućnostima ostvarivanja određenih prava iz djelatnosti socijalne skrbi, savjetodavni rad u postupcima ostvarivanja prava na inozemne (pretežno talijanske) mirovine, organizacija sportskih igara na nivou županije, predavanja sa zdravstvenom tematikom, brojni izleti, druženja i boravak u toplicama, zatim besplatne karte za kino predstave, korištenje različitih popusta za umirovljenike i slično.

Suradnja s ustanovama za odrasle i s drugim organizacijama civilnog društva također doprinosi prepoznavanju rada Podružnice, pa je temeljem dobre suradnje krajem 2015. godine od Gradske organizacije Crvenog križa dobiveno 10 tona voća (jabuke i mandarine), koje je podijeljeno članovima. Osim suradnje s drugim podružnicama, posebno na nivou Istre u okviru Županijskog povjereništva, suradnja je uspostavljena i sa SPI (Sindicato Pensionati Italiani) s čijom podružnicom iz Centra Trsta su zbratimljeni, te se održavaju kontinuirani susreti, a izmjena iskustava doprinosi kvaliteti rada.

Da bi prepoznatljivost bila potpuna, svoj doprinos daju i mediji, te osim objava u lokalnom tisku, već oko dvije godine jednom mjesečno na lokalnoj televiziji gostuju predstavnici pojedinih podružnica SUH-a iz Istarske županije, što daje priliku građanstvu da bude informirano o radu i važnijim aktivnostima Podružnice i SUH-a. Na sve ovo predsjednica SUH-a Jasna Petrović, koja je sudjelovala na izbornoj skupštini, između ostalog, kaže: „Šteta što ovaj način rada nije prenesen i u sve dijelove Hrvatske."

Kvaliteta aktivnosti je rezultat vrijedne ekipe angažiranih osoba, predvođene dugogodišnjom predsjednicom Netom Žiković. Međutim, kako vrijeme čini svoje 88-godišnja dosadašnja predsjednica nije se prihvatila ove funkcije i u sljedećem mandatu, ali je izabrana za počasnu doživotnu predsjednicu pulske Podružnice. Na dužnost nove predsjednice Podružnice stupila je Mirjana Dika Dužman, diplomirana pravnica u mirovini. (*Zorica Drandić*)

MEDULIN

Položaj umirovljenika je zabrinjavajući

Podružnica SUH-a Medulin održala je Izvještajnu skupštinu 2. travnja, a Izbornu 20. svibnja 2016. godine. Ponovno izabrana predsjednica Verica Vidmar je u svom izlaganju naglasila kako podružnica djeluje već 16 godina i broj članova se kreće oko 500. Svi ogranci održali su svoje skupštine i donijeli prijedloge za izbor tijela upravljanja Podružnice.

Opadanje članstva je vidljivo jer stari prirodno odlaze, a mlađi se ne aktiviraju. Zbog malih mirovina teško je organizirati izlete i druženja, pa sve češće posjećuju stare i bolesne umirovljenike, te one u domovima kamo odlaze s voćem i prigodnim paketima za blagdane. Organizirali su i sportske igre umirovljenika, na kojima je sudjelovalo preko 300 umirovljenika u već poznatim sportskim disciplinama. Održano je i druženje s pobratimljenim austrijskim sindikatima koji su ih posjetili prošle godine, a oni će njih u petodnevnom posjetu ove jeseni.

Podružnica sudjeluje u radu Općinskog socijalnog vijeća, a i svi predsjednici ogranaka su aktivni, svatko na svom području, u Hrvatskom Crvenom križu ili Centru za socijalnu skrb.

Položaj umirovljenika je zabrinjavajuć i treba raditi na njegovu poboljšanju u društvu, a punu podršku treba dati i ukidanju dosmrtnog uzdržavanja, koje se u praksi pokazalo kao otimanje imovine.

Poruka je skupštine kako se SUH treba izboriti protiv poskupljenja dopunskog osiguranja, uz zahtjev za ostavkom ministra zdravstva. Iz cijele ove zdravstvene reforme nije im jasno što dobivaju povećanjem dopunskog i participacije.

SUH-ovci podvlače kako pravo na dostojanstven život starijih osoba mora biti odgovornost društva, a ne da ih se zanemaruje i podcjenjuje. „Ujedinimo naše snage. Možemo promijeniti mnogo toga za bolje sutra. Mi smo generacija koja zna da je jučer prošlo, a sutra možda i ne dođe" - na kraju je poručila nova-stara predsjednica Podružnice Vera Vidmar.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202
E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

UMAG

Prepuni dojmova iz Italije

Podružnica SUH-a Umag već tradicionalno pripremila je za svoje članove proljetni izlet. Ovoga puta to je bio četverodnevni izlet u Italiju. Krenuli su prema Riminiju, uz prethodni posjet Padovi. Smještaj su imali u hotelu na samoj pješčanoj obali, po čemu su poznati svi turistički centri u ovom kraju.

Posjetili su tematski park „Italia in miniatura" gdje se mogu vidjeti najznačajnije građevine Italije i dijela Europe. Za odrasle razgled je bio interesantan, a za djecu vrlo zabavan. Iskoristili su dio zabavnog programa - vožnju čamcima po venecijanskom „Canale Grande", odnosno kroz vjerno napravljene makete. Uslijedio je izlet u Urbino - rodni grad poznatog umjetnika Raffaella. SUH-ovci su bili očarani ovim biserom arhitekture iz 15. stoljeća, čija su zdanja potpuno očuvana do današnjeg dana, pa je sada pod zaštitom UNESCO-a. Uz pratnju lokalnog stručnog vodiča posjetili su Palazzo Ducale, rodnu kuću Raffaella, katedralu i dio stare gradske jezgre. Prije povratka u hotel, obišli su centar starog grada Riminija i razgledali poznati Augustov slavoluk, Tiberijev most i spomenik Cezaru. Šetnjom gradskim ulicama uz malo shoppinga, završili su dnevni izlet. Trećeg dana uputili su se prema Ravenni, gdje ih je sačekala simpatična stručna turistička voditeljica, koja ih je pratila biciklom. Obilazili su znamenitosti stare gradske jezgre, Danteov grob, San Vitale, mauzolej Galle Placide i San Apolinare Nuovo.

Nastavili su vožnju do mjesta Catolica i posjetili akvarij - najveći na Jadranu, koji je podijeljen u više tematskih paviljona. Pored raznih vrsta riba, moglo se vidjeti pingvine, morske kornjače i razne životinje koje obitavaju uz vodu. U posebnom paviljonu razgledali su egzotične gmazove s raznih kontinenata. Poslije ispunjenog dnevnog programa osvježili su se i odmorili u hotelu. Četvrti dan započeo je posjetom Republici San Marino. Ugodna vožnja dovela ih je do starog grada San Marino, smještenog na vrhu brda Titano, odakle se može vidjeti cijela Republika.

Obilazak grada zaključili su degustacijom domaćih pića i kupovinom suvenira. Nakon ručka krenuli su prema Bologni te razgledali poznate građevine: gradsku palaču, Neptunovu fontanu i poznate tornjeve. Prošetali su poznatim gradskim kolonadama, kojih u gradu ima oko trideset kilometara, te uživali u obilasku sve dok nije stiglo vrijeme povratka kući. (*Marija Pertot*)

TROGIR

Izlet na sjeverozapad Hrvatske

Podružnica SUH-a Trogir organizirala je izlet u Varaždin i Krapinsko-zagorsku županiju 23. i 24. travnja 2016. godine. Posjetom starom gradu u Varaždinu, razgledavanjem baroknih palača i šetnjom gradom uz stručnog vodiča, upoznali su taj predivan grad. Posjetili su i gradsko groblje, koje je primjer parkovne arhitekture i remek djela raznih kipara koji simbolično prikazuju opraštanje živih od mrtvih. Iz Varaždina put ih je doveo i u Trakošćan. Kulturno dobro i zaštićena povijesna cjelina, koja se sastoji od dvorca, park šume i jezera, čine prekrasnu oazu prirodne ljepote. Tu je i muzej s vrijednom zbirkom umjetničkih slika, starim namještajem, oklopima, oružjem i drugim predmetima karakterističnim za to vrijeme. Ono što nisu znali, sada su imali priliku vidjeti. U Krapinskim toplicama imali su smještaj, večeru i organiziranu prezentaciju zdravstvene ponude toplica. Nakon toga zaplesali su i zapjevali onako kako oni to znaju. Sljedećeg dana posjetili su muzej Krapinskih neandertalaca te razgledali povijest ljudskog roda, rekonstrukciju krapinskog čovjeka i njegove obitelji, kao i nekih životinja. Posjetili su Kumrovec, muzej Staro selo i vidjeli etnološku zbirku tradicionalnog načina života toga kraja. Na povratku su obišli muzej i rodnu kuću prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana. Povratak kući bio je zaista pun dojmova. (*Tonći Barada*)

TREŠNJEVKA-SJEVER

Program za pet

U Mjesnom odboru Nikola Tesla u Ozaljskoj ulici u Zagrebu, 25. svibnja 2016. održana je Izvještajno-izborna skupština Podružnice SUH-a Trešnjevka Sjever. Izabrano je novostaro rukovodstvo, a za predsjednicu je potvrđena Vesna Bečić. Bečić je dobila brojne pohvale za izvrsne programske ideje.

STUDENTSKI GRAD

U svibnju - bez stanke!

Prvi svibnja započeo je prvomajskom povorkom „Ljudi ispred profita", u kojoj su se nalazili i članovi podružnica SUH-a Studentski grad i Podsljeme. Iako je dugu kolonu cijelim putem pratila kiša, sudionici se nisu dali omesti.

U suradnji s tvrtkom „Neuroth" članovi SUH-a su imali priliku provjeriti slušnost i to su učinili u velikom broju, a ženski dio je posjetio i tvrtku „Oriflame" gdje im je uz poneki poklon darovana njega lica. Na izlet se išlo dva puta - u grad Senj i u NP Plitvička jezera. Oba puta je bilo prekrasno vrijeme, tako da neki nisu odoljeli umočiti noge u more, a iz Podružnice s ponosom ističu kako su dvije njihove članice od 85 i 87 godina zajedno s njima obišle Plitvice. Sredinom svibnja sudjelovali su na manifestaciji „Pravo doba" i predstavili se na štandu Povjereništva SUH-a Zagreb, kao jedna od aktivnijih podružnica.

U okviru manifestacije „Dani otvorenih vrata", u organizaciji Ureda za Udruge Vlade RH, odlučili su otvoriti svoja vrata 23., 24. i 25. svibnja 2016. godine u Trgovačkom centru „Garden mall", gdje su sva tri dana imali izložbu vlastitih ručnih radova, slika, fotografija, tomaga, quillinga, nakita, dequpagea....Tijekom dana moglo se sudjelovati na radionicama, vježbama za kralježnicu, plesu, ali i izmjeriti razinu šećera u krvi. Predstavili su se i kroz projekciju filma, ali i s petim brojem časopisa „Juniori i seniori" kojeg uređuju sami članovi. Sve dane održavani su i nastupi raznih izvođača s kojima surađuju, ali i njihovog pjevačkog društva i plesne grupe. Bilo je tu KUD-ova, klapa, zborova, pjevača, recitatora, plesnih skupina, komičara. Svi su na kraju bili počašćeni kolačima koje su napravile vrijedne članice Podružnice. Svoja vrata otvorila im je i XII. gimnazija koja ih je pozvala da održe radionicu quillinga, kako bi s time upoznali učenike i profesore. Pokazali su im ovu vještinu koja nikoga nije ostavila ravnodušnim.

Vidljivo je da ekipa SUH-ovaca iz Studentskog grada nije imala stanke, te da su članovi u mnogo čemu sudjelovali, a uz sve to vidjeli i nekoliko odličnih kazališnih predstava i odradili mjesečnu zabavu uz plesnu glazbu. Sada se spremaju za slijedeći mjesec kada im predstoje manifestacije „Tjedan udruga",„Jarunski susreti", putovanje vlakom u Ogulin na Festival bajki, ali i zdravstveni mamografski pregled, na koji su se prijavile brojne žene. (*Snježana Živčić*)

SAJAM U ZAGREBU - PRAVO DOBA

Nošnje i slatke delicije oduševile posjetitelje!

„Pravo doba - Sajam za 50+ generacije" održan je na Zagrebačkom velesajmu od 19. do 21. svibnja ove godine, a na njemu je Povjereništvo SUH-a Zagreb predstavilo tri podružnice. Zagrebački velesajam u partnerstvu s Gradom Zagrebom i Zakladom Zajednički put organizirali su ovaj drugi po redu sajam, koji je na jednom mjestu okupio profesionalce koji su uključeni u povećanje kvalitete života u starijoj dobi.

Na štandu Povjereništva SUH-a Zagreb prezentirane su aktivnosti triju podružnica - Studentski grad, Pešćenica i Vrbovec. Prvog dana sajma, 19. svibnja Studentski grad, kao jedna od aktivnijih podružnica, ukrasio je SUH-ov štand ručnim radovima u tehnici quilling, slikama, fotografijama, nakitom i brojnim drugim rukotvorinama koje su izradili njihovi članovi. Osim izložbenih radova, projekcijom su nastojali prikazati svoje brojne aktivnosti za koja su se mnogi prolaznici zainteresirali, iako nisu iz tog dijela grada.

Drugi dan sajma predstavila se podružnica Pešćenica sa svojim ručnim radovima - slikama na staklu, nakitom, decoupageom, ručno izrađenim ukrasnim šeširima...Svi su se ručni radovi mogli kupiti na štandu.

Treći dan je briljirala podružnica Vrbovec, koja je prvi puta izlagala na ovome sajmu, predstavivši se s programom „Kaj su jeli naši stari". Članice podružnice su u prigodnim narodnim nošnjama prezentirale njihovu nagrađivanu vrbovečku peru, ali i ostale slatke i slane delicije s područja Vrbovca, kao što su i donirani suhomesnati proizvodi PIK-a Vrbovec. Na sreću brojnih posjetitelja sve je bilo dostupno za kušanje. Na štandu su se također dijelili prigodni letci Turističke zajednice Vrbovec i brošure PIK-a Vrbovec, kao što su razne kuharice i recepti za jela s preporukom farmera.

U okviru stručnog dijela sajma predsjednica Povjereništva SUH-a Zagreb Biserka Budigam održala je predavanje na temu „Zaštita prava osoba starije životne dobi", zajedno s predsjednicom Kluba umirovljenika Zagreb Zdenkom Ninić. Njihovo je predavanje bilo vezano za zajednički projekt Psihološkog savjetovališta SUH-a i Kluba umirovljenika Zagreb pod nazivom „Zaustavimo zlostavljanje nad starijim osobama". Tijekom predavanja prikazan je i SUH-ov kratki film „Prevareni i poniženi". Čestitke ekipi!

Bakama i djedovima na znanje!

Umirovljenika i starijih osoba bilo je relativno malo, jer su slabo informirani o tome što je to „kurikularna reforma", a i smatraju da se to ne odnosi direktno na promjenu bilo čega u njihovu životu. Očito, nisu prepoznali da je ovo bila i njihova priča

Gdje ste bili 1991.? A što ćete odgovoriti ako vas pitaju gdje ste bili 1. lipnja 2016. u 18 sati? Prosvjedni skupovi za podršku cjelovitoj kurikularnoj reformi u 13 gradova pod naslovom „Hrvatska može bolje", upozorenje su Vladi koja je htjela zaustaviti i „preurediti" obrazovnu reformu koju je kreirala ekspertna skupina stručnjaka za mandata prošle vlade. Nova vlada je prvo najavila stopiranje reforme, onda je formalno prihvatila da se krene u proces realizacije, ali...

Dogovoreno je da će se tijekom primjene i provedbe možda morati neke stvari u praksi doraditi i djelomično promijeniti, ali i zaključeno da je posljednji trenutak da krene. Uskoro su počele promjene stavova „vladajućih" i traženje da se odmah krene s promjenama, prije primjene. To bi značilo odgađanje za najmanje jednu školsku godinu, a moguće i za nekoliko godina ili pak izradu nove reforme. Okidač je bilo predlaganje novih stručnjaka kojima bi se dopunila stručna radna skupina za provedbu cjelovite kurikularne reforme, a posebno odluka saborskog odbora o „dopuni" skupine s deset novih članova. Time bi podobni nadglasali osam stručnih!

Stručna skupina na čelu s Borisom Jokićem zatražila je razrješenje, odbivši političko prekrajanje obrazovne reforme koju je tri godine razvijalo oko 400 učitelja i profesora. Organizirani su prosvjedi, kojima se pridružio i Sindikat umirovljenika Hrvatske pozvavši svoje članove na sudjelovanje.

Često sam ranije, još i kao studentica davnih šezdesetih godina prošlog stoljeća, sudjelovala u prosvjedima, ali čini se da je posljednjih desetak godina na prosvjedima manji odaziv nego što je za očekivati. Ljudi su postali skeptični s obzirom na iskustvo da se prosvjedima postiže vrlo malo, da se njima bitno ne rješavaju problemi zbog kojih se prosvjeduje. Govore da su izgubili motivaciju ići prosvjedovati jer se „ništa i onako ne mijenja". Naivno je povjerovati da bi se na poziv za poboljšanje prava umirovljenika, odazvali brojni penzići.

Što je tome razlog? Dugogodišnje razočarenje svojim položajem u društvu, dovelo je do malodušnosti i pasivnosti starijih osoba, pa ih je vrlo teško motivirati na „pobunu i bunt". Većina smatra da je „naše vrijeme prošlo" i da se u društvu slabo uvažavaju naši zahtjevi. Tako je bilo i ovoga puta. Umirovljenika i starijih osoba bilo je relativno malo, jer su slabo informirani o tome što je to „kurikularna reforma", a i smatraju da se to ne odnosi direktno na promjenu bilo čega u njihovu životu. Nisu prepoznali da je ovo bila i njihova priča.

Ipak, jedna je „aktivna" profesorica „angažirala" svoju mamu da sudjeluje u protestu i da svoje prijatelje iz jedne naše podružnice dovode u što većem broju. I bi tako! Sastali se u kavani i okrijepljeni - pravo na prosvjed.

Šećući među prosvjednicima, tražeći u masi ljudi „svoju grupu", sretala sam poznate, zastajkivala i razgovarala. Neki su došli zbog svoje djece koja još rade u „prosvjeti" i osobno su motivirani. Jedna gospođa me pitala „Kaj vi tu kaj razmete"? Pitala sam je je li došla s namjerom da doista doprinese reformi ili zbog „općih razloga". Rekla je „da joj je kćer profesorica i da joj je sve objasnila, ali ništa nije razumjela".

Kurikularna reforma? To je zapravo reforma školstva. U našim su školama još uvijek stari planovi i programi rada, a o metodama da i ne govorimo. Novi sadržaji su nužnost, ali ne treba pretjerivati s količinom beznačajnih sadržaja. Učenici nemaju dovoljno prilike vlastitom kreativnošću sudjelovati u nastavnom procesu.

„Želim školu u kojoj moji učenici dobivaju petice za svoje, a ne za moje misli" - rekla je jedna profesorica. Omiljeni profesor matematike želi da se kod mladih ljudi razvije kritički stav i da ih se pouči rješavanju problemskih zadataka, smatra da je cilj reforme korisnike pametnih telefona, tableta i računala učiniti stvarateljima sadržaja novih tehnologija. Škole, na žalost, nemaju informatičku opremu nužnu za suvremenu nastavu, a nemali broj učenika to nema ni kod kuće zbog rastućeg siromaštva.

Sjetila sam se i mojih školskih dana. Danas znam što znači biti dobar profesor, ali onda to nisam znala procijeniti. Tek sam na fakultetu naučila učiti, a postala sam i kritičnija u odnosu prema količini znanja naučenog napamet. Naravno, treba novom reformom obrazovati i metodološki osnaživati i profesore, jer oni zapravo nose i provode reformske zadaće. I najbolja reforma pada s lošim izvoditeljima. Ovaj puta su na reformi obrazovanja radili oni koji rade u sustavu obrazovanja.

Nebitno je sad je li prosvjedovalo 25 ili 50 tisuća ljudi. Bitno je da je to bio, kako je naglašeno, građanski prosvjed za struku ispred politike!

Najmlađi govornik Karlo Horvat iz Daruvara, predsjednik Nacionalnog vijeća učenika, rekao je: „Učenici ove zemlje ne žele više biti taoci neodgovornosti političkih elita. Mi ne želimo biflati i bubati, nego želimo misliti i kreirati. Mi ne želimo tupo ponavljati, nego raspravljati." Također, dodao je „Maknite šape s procesa u koji je ugrađeno bezbroj dobrovoljnih radnih sati, muke, želje, znanja i htijenja."

Eto, zato smo i mi bili na prosvjedu. Vidimo se na nekom od sljedećih!

Piše: Biserka Budigam
psihologinja

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Otac sklon oporukama

Pitanje: Nedavno mi je otac vlastoručno pisanom oporukom ostavio sve svoje nekretnine veće vrijednosti. Nažalost, moje zadovoljstvo nije dugo trajalo jer mi se jedan od braće, ne znajući za očevu oporuku koju je sačinio u moju korist, pohvalio da je otac prije nekoliko godina kod javnog bilježnika napravio oporuku njemu i sestri u korist. Čak je oporuku pohranio kod bilježnika da je čuva sve do njegove smrti. Zanima me koja je oporuka jača: da li ona koju je sastavio u korist brata i sestre te je kod javnog bilježnika ovjerio i pohranio ili moja oporuka koja nije ovjerena od strane javnog bilježnika, ali je sastavljena znatno kasnije? *(I. M., Karlovac)*

Odgovor: Ako su Vaši navodi točni i potpuni u pogledu vlastoručne oporuke, možete biti mirni. Vlastoručna oporuka, ako sadrži sve elemente oporuke propisane zakonom, punovažna je i bez ovjere od strane javnog bilježnika. Također je irelevantno to što je oporuka u korist Vašeg brata i sestre pohranjena kod javnog bilježnika na čuvanje. Naime, u slučaju postojanja dviju ili više oporuka jača je oporuka novijeg datuma, a to je prema Vašim podacima Vaša oporuka.

Ima li lijeka?

Pitanje: Nedavno sam kupio veće poljoprivredno zemljište, jer se želim baviti poljoprivredom i na taj način prehranjivati sebe i svoju brojnu obitelj. Problem je u tomu što do tog zemljišta nemam pristup, te bez suglasnosti vlasnika susjednog zemljišta ne mogu pristupiti svom zemljištu, kako bi ga mogao obrađivati. Nedavno sam pitao susjeda da mi dozvoli pristup zemljištu, no on je to odbio. Pri tom mi je rekao da sam lud što sam kupio zemlju do koje ne mogu doći. Imam osjećaj da ga ta situacija zabavlja i da je čvrsto odlučio da mi ne odobri pristup zemljištu. Ima li tu lijeka za ovakvu situaciju i ponašanje moga susjeda? *(V. B., Samobor)*

Odgovor: I za tvrdoglavog susjeda ima lijeka. Trebate se obratiti sudu na čijem se području nalazi nekretnina te u izvanparničnom postupku zatražiti otvaranje nužnog prolaza do Vaše zemlje. Sud će pozitivno riješiti Vaš zahtjev ako su istovremeno ispunjena dva uvjeta i to: ako do Vaše zemlje nema nikakvog puta ili dovoljne putne veze, te ako je korist koju nužni prolaz donosi veća od štete koja se tim prolazom čini. Važno je napomenuti da za sve štete koje susjedu nastanu zbog otvaranja nužnog prolaza odgovarate u cijelosti te ste ih dužni nadoknaditi.

Mojim novcem financirala supruga

Pitanje: Nevjenčano sam živio s jednom ženom dugih 15 godina. Ja sam radio i zarađivao, a ona je vodila domaćinstvo i brinula se o kući. Cijela moja plaća, kao i ostali prihodi, bili su joj na raspolaganju, a njoj nikako dosta novaca. Jednog dana kada sam se vraćao s višednevnog službenog puta zatekao sam kuću praznu, a moja partnerica uzela je sa sobom sve što vrijedi. Nisam je ni pokušao pronaći, a slučajno sam od jednog poznanika saznao da je otišla u jedan susjedni grad gdje živi sa svojim suprugom s kojim je u braku dugi niz godina. Nedavno sam dobio od nje pismo u kojem mi objašnjava da se vratila svojem mužu te je zatražila da je isplatim polovinom svoje imovine. Meni to nije ni na kraj pameti, jer ništa nije zarađivala, a ništa nije niti donijela sa sobom kada smo započeli vezu. Sada mi je jasno da je ona zapravo našom vezom financirala svog supruga, jer nikad nije imala dovoljno novaca bez obzira koliko ja zarađivao. Trebam li se prestrašiti njezine prijetnje da će u slučaju moga odbijanja zatražiti sudsku zaštitu? *(S.N., Rijeka)*

Odgovor: Odredbom članka 3. važećeg Obiteljskog zakona izvanbračna zajednica definirana je kao zajednica života neudane žene i neoženjenog muškarca koja traje najmanje tri godine ili kraće - ako je u njoj rođeno zajedničko dijete. Kako je Vaša partnerica za čitavo vrijeme trajanja veze bila u braku s drugim muškarcem, nije ni mogla nastati izvanbračna zajednica. Stoga, Vaša bivša partnerica nema pravo tražiti polovicu onoga što ste stekli u vezi.

Što će biti s majčinom imovinom?

Pitanje: Živim u zajedničkom domaćinstvu sa svojom majkom, koja je nedavno u moju korist sačinila vlastoručnu oporuku, kojom mi je za slučaj smrti ostavila kuću u kojoj živim s obitelji. No, osim te kuće, majka ima kuću na moru i vikendicu s većim vinogradom i voćnjakom. Pouzdano znam da tu neraspoređenu imovinu nije nikome oporučni namijenila. Zanima me kako će se ta neraspoređena imovina poslije njezine smrti dijeliti jer imam još brata i sestru kojima je majka tijekom života mnogo pomagala. Molio bih Vas da mi o toj situaciji date svoje mišljenje? *(Ž.G., Zagreb)*

Odgovor: Imovinu koja nije navedena u oporuci, naslijedit će zakonski nasljednici u koje i Vi spadate. Vaša sestra i brat će vjerojatno tražiti nužni dio imovine koju ste vi oporučno naslijedili, a koji iznosi polovicu onoga što bi dobili da nije bilo oporuke. S druge strane, i Vi možete tražiti da se imovina, odnosno vrijednost darova koje su sestra i brat dobili od majke, uračuna u ostavinsku masu koju ćete podijeliti međusobno kao zakonski nasljednici.

Ujak mi zaprijetio kućom

Pitanje: Ujak mi je darovnim ugovorom poklonio obiteljsku kuću, uz uvjet da kuću mogu prenijeti u svoje vlasništvo tek nakon njegove smrti. Ujak je nastavio živjeti u kući koja je bila predmet darovanja, a ja praktično nemam nikakve koristi od te kuće, premda mi je darovana. Nedavno sam predložio ujaku da se preseli u moj manji stan u kojem živim sa svojom obitelji, a da ja koristim kuću koju mi je poklonio. On se jako naljutio, te mi zaprijetio opozivom ugovora o darovanju budem li ga i dalje maltretirao s takvim prijedlogom. Moram priznati da sam se prestrašio opoziva ugovora, jer bi darovanom kućom u cijelosti riješio svoj stambeni problem. Molim Vas da mi odgovorite prijeti li mi stvarno opasnost opoziva ugovora samo zbog toga što sam predložio ujaku da se preseli u manji stan, a ja u kuću koja je predmet ugovora o darovanju. *(H.B., Čazma)*

Odgovor: Mislim da je Vaš ujak pametno postupio što je odgodio do svoje smrti prijenos vlasništva za darovanu nekretninu, jer bi u protivnom morao prihvatiti Vaš prijedlog za preseljenjem u manji stan, a sve preko svoje volje. No, Vama za utjehu sam prijedlog za iseljenjem Vašeg ujaka u manji stan nije sam po sebi opravdan razlog za opoziv ugovora o darovanju. Preporučam Vam da se ubuduće klonite bilo kakvog nastojanja da prije smrti ujaka disponirate s kućom koja vam je darovana, jer biste mogli ponovno razljutiti ujaka, što Vam nije u interesu.

Besplatno pravno savjetovalište
za članove Sindikata umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

DARIO ŠURAN, PREDSJEDNIK PODRUŽNICE SUH-A FAŽANA

Fažana voli svoje stare

> Naši umirovljenici ipak ljepše provode svoje vrijeme uz more, sunce i veoma razvijeni turizam naše Fažane, što im olakšava njihovu starost i eventualnu bolest

„Danas, baš kao i ranije, preferiram vođenje brige o bolesnim i potrebitim članovima, kako bismo im olakšali život i njihovo teško materijalno stanje, koje je iz godine u godinu sve očitije. Vodimo ih na izlete i druženja, kako bi zaboravili svoje teškoće i probleme i što kvalitetnije proveli svoju starost"- rekao je Dario Šuran (74), podrijetlom iz mjesta Šurani, Općina Tinjan. Ovaj rođeni Istranin cijeli radni vijek proveo je u Fažani i Puli, gdje je završio srednju medicinsku školu.

„Sindikalnim radom sam se počeo baviti još u radnim organizacijama gdje sam bio zaposlen - u Općoj bolnici Pula, Zavodu za javno zdravstvo u Puli, a posebno u NP „Brijuni", gdje sam do umirovljenja radio kao referent zaštite na radu i zdravstvene zaštite radnika. Bio sam potom i u izvršnom odboru našeg SUH-a u Fažani, gdje smo kolektivno donosili odluke vezano uz poboljšanje statusa radnika i brigu o bolesnim i potrebitim radnicima, za što sam od SUH-a Zagreb za 15-godišnjicu svog rada dobio i Spomenicu" - prisjetio se Dario, koji u SUH-u djeluje još od 1997. godine.

„Oduvijek sam volio organizirati putovanja i izlete za moje kolege radnike, pa sam se i nakon odlaska u mirovinu nastavio time baviti. Svoj najveći doprinos dao sam kao predsjednik prvo ogranka, kasnije preraslog u Podružnicu SUH-a Fažana. Posebno smo ponosni na organizaciju Boćarskog kluba u okviru SUH-a, kao i KUD-a „Ulika" - Fažana, društva koje izvrsno promovira naše istarske običaje i kulturu ovog podneblja"- istaknuo je Dario i dodao kako su ponosni i na to što su se pobratimili sa Sindikatom umirovljenika iz Trsta.

„Naše druženje iz godine u godinu postaje sve opsežnije i kvalitetnije, pa i na nivou cijele županije s njima održavamo takmičenja u boćanju. Fažana još od 1994. godine ima aktivnu strukturu SUH-a, s početnim fokusom svog djelovanja na povezivanje članova kroz druženje i rekreaciju, radi poboljšanja njihovog zdravstvenog stanja. Takve su aktivnosti najbolji recept kako bi umirovljenici što bolje dočekali svoju starost" - napomenuo je Dario, koji je bogat doprinos dao i samoj Općini Fažana. Bio je predsjednik Mjesne zajednice Fažana u dva mandata, a u isto vrijeme i predsjednik za izgradnju Zdravstvene stanice Fažana nakon što je stara izgorjela u požaru. Pridonio je i odvajanju Općine Fažana od Općine Vodnjan 2000. godine. Kao čelna osoba SUH-a Fažana, sudjelovao je u krovnim akcijama SUH-a, kao što je Peticija Glasam protiv siromaštva starijih osoba.

„I nas je zabrinulo osiromašenje umirovljenika, pa smo organizirali prikupljanje potpisa za Peticiju, koju je podržalo 150 građana. Moram istaknuti da su nas odbijali mlađi građani, koji su bili potpuno nezainteresirani, jer ne vjeruju u to da će i oni jednog dana dobiti mirovine i živjeti na „naš način". To nam ujedno govori o problemu naše omladine, nezaposlenosti, ali i nesigurnosti zaposlenih u privatnim poduzećima, uglavnom na određeno, gdje nisu sigurni da će ostati u radnom odnosu, a najmanje da će im biti uplaćen mirovinski staž" - upozorio je Dario i dodao kako je poskupljenje dopunskog zdravstvenog osiguranja sa 70 na 89 kuna samo još jedan udar na sve građane u Hrvatskoj, kako na mlade, tako i na umirovljenike i starije osobe.

„I sami smo se uključili u potpisivanje Peticije HSU-a protiv ovog poskupljenja, kako bismo pomogli očuvanju malih mirovina naših umirovljenika od novih izdataka, kako bi im ostalo dovoljno novaca za normalan život" - istaknuo je Dario i dodao da u SUH-u Fažana smatraju da bi bilo i dalje dobro pomagati ljudima treće dobi oko rješavanja njihovih pravnih pitanja radi očuvanja njihove imovine.

„Nažalost, većina ljudi je potpuno nezainteresirana za pravnu pomoć sve dok im se ne dogode ružne stvari, kad je teško vratiti stvari unazad i zaštiti ih od ljudi koji im žele oduzeti njihovu imovinu. Zato se trebamo boriti i za organiziranje smještaja nemoćnih i potrebitih starijih ljudi u domove, gdje bi imali kompletnu zdravstvenu i životnu skrb" - rekao je Dario i dodao kako su kod umirovljenika u Fažani, kao i kod svih drugih umirovljenika, isti problemi, ništa drugačiji od svih ostalih gradova i organizacija.

„Jedina je razlika što naši umirovljenici ipak ljepše provode svoje vrijeme uz more, sunce i vrlo razvijeni turizam naše Fažane, što im olakšava starost i eventualnu bolest. Tim više što se susreću s gostima iz svih krajeva svijeta od kojih saznaju za kvalitetu života bolju no što je u našoj Hrvatskoj" - zaključio je naš hiperaktivni Dario Šuran.

(*Maja Šubarić Mahmuljin*)